

25.2.2021

POIKKEUSLUPAHAKEMUKSEN HYVÄKSYMINEN SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOL- LON RAKENNUSINVESTOINTIIN

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on hakenut sosiaali- ja terveysministeriöltä rakennusinvestointia koskevaa poikkeuslupaa uudisrakennukseen, johon sijoittuvat keskussairaalan sisätautiosastojen, neurologian osaston, keuhkosairauksien osastot, lastentautien ja lastenneurologian osastot ja poliklinikat, nuorisopsykiatrian osastot ja sekä alueen vaativa kuntoutus. Hanke rakennetaan vuonna 2018 poikkeusluvan saaneen rakennusvaiheen 7 jatkoksi, johon se kiinnittyy saumattomasti. Hankkeen kokonaislaajuus on 28 900 brm². Tavoitteena on ottaa uudet tilat käyttöön vuonna 2026. Tilat tulevat kuntayhtymän omistukseen.

Nykyiset vuonna 1976 rakennetut tilat ovat tulleen elinkaarensa päähän. Osa tiloista on jouduttu ottamaan pois käytöstä tai niiden käyttötarkoitusta muuttamaan sisäilmaongelmien vuoksi. Vuosina 2012 ja 2015 tehdyissä selvityksissä päädyttiin siihen, että uudisrakennus on edullisempi ja laadukkaampi tapa toteuttaa keskussairaalan toimitilojen uudistaminen. Selvitysten mukaan nykytilojen remontointi on kalliimpaa kuin uudisrakentaminen eikä remontoinnin jälkeenkään saavutettaisi niitä toimintamallien muutosmahdollisuuksia mitä uudisrakentamisella on saavutettavissa. Saneeraaminen olisi kallis ratkaisu senkin vuoksi, että suuri osa yksiköstä jouduttaisiin sulkemaan pitkäksi ajaksi ja korvaava toiminta sijoittamaan muualle tai ostamaan sairaalan ulkopuolelta.

Suunnittelua ohjaavina keskeisinä periaatteina ovat olleet prosessien sujuvuuden parantaminen ja resurssien parempi hyödyntäminen. Sisätautiosastojen osalta tavoitteena on osastojaksojen lyheneminen, mikä edellyttää korvaavien hoitomuotojen, kuten kotisairaalan, kotikuntoutuksen ja päiväsairaalan toiminnan kehittämistä. Teknologian kehittyminen myös mahdollistaa suuremman potilasosuuden hoitamisen kokonaan ilman hoitojaksoa.

Osa nykyisin neurologian osastolla hoidettavista potilaista on mahdollista hoitaa päiväsairaalatyypisellä osastolla. Geriatrian erikoisalana roolia tulee kehittää ja laajentaa vanhenevan geriatrisen väestön hoidossa, jolloin yleislääketieteen alalle kuuluvia potilaita ei tarvitsisi hoitaa neurologian erikoisalalla. Osa terapiatiloista myös suunnitellaan yhteiskäyttöisiksi kuntoutusosaston kanssa, mikä tehostaa erikoistilojen käyttöä.

Keuhkosairauksien osalta osa osastolla hoidettavista potilaista on mahdollista hoitaa päivystysosastolla ja kotisairaalassa, mikä vaikuttaa vähentävästi keuhkosairauksien sairaansijatarpeeseen.

Lastentautien, lastenkirurgian ja lastenneurologian eri yksiköiden keskittäminen yhteen osamiskeskukseksi mahdollistaa aiempaa paremman ja joustavamman resurssien, tilojen, laitteiden ja henkilöstön yhteiskäytön. Lasten päivystyksessä voidaan hoitaa ja tarkkailla lasta ilman vuodeosastosiirtoa, mikäli arvioidaan hoidon tarpeen kestävän alle vuorokauden. Nuorisopsykiat-

rian osalta yhteistyötä lastentautien vuodeosaston kanssa tiivistetään. Esimerkiksi tiettyjen potilasryhmien hoidossa voidaan käyttää lastentautien osaston valvontapaikkoja yli erikoissalarajojen.

Kuntoutuksen osalta tavoitteena on kehittää toimintaprosesseja monipuolisesti, esimerkkeinä kotiutuksien kehittäminen, päivä kuntoutus ja viikonloppu- ja iltapäivystyksen järjestäminen. Nykyisin ortopedinen ja neurologinen kuntoutusosasto toimivat fyysisesti erillisinä osastoina kuntoutussairaala Jalmarissa. Siirto keskussairaalan yhteyteen mahdollistaa synergiaedut. mm. syventämällä yhteistyötä neurologian ja kirurgian osastojen kanssa sekä kuvantamisen ja laboratorion läheisyyden kautta.

Potilaan näkökulmasta Päijät-Hämeen keskussairaalan uudistamisen keskeisimmät hyödyt ovat hoitoprosessien ja -ketjujen selkiytyminen sekä tarpeenmukaisen hoidon ja palvelun joustavampi saaminen. Henkilöstön näkökulmasta poliklinikan ja vuodeosastojen hoitotyö muuttuu kymmenen vuoden jaksolla entistä yhdenmukaisemmaksi, jolloin kuormitusta on mahdollista jakaa tasaisemmin eri osastojen ja poliklinikoiden välillä. Suurempien ja yhtenäisten yksiköiden avulla voidaan tasata kuormitushuippuja ja jakaa työtä tasaisemmin henkilöstön kesken.

Investoinnin myötä sairaansijamäärä vähenee nykyisestä 6 sairaansijalla. Vuonna 2020 toteutetun paikkatarvesimulaation pohjalta paikkatarve nousisi 26-29 sairaansijalla vuoteen 2035 mennessä, mikäli toiminnallisia muutoksia ei toteutettaisi.

Taloudelliset vaikutukset

Hankkeen rakennusinvestointia koskevat kustannukset ovat yhteensä 74,8 miljoonaa euroa (alv 0 %), joka sisältää sairaalakoulun rakentamisen kustannusarvion 2,2 miljoonaa euroa. Hanke-suunnitelman kustannusarvio on laadittu tavoitehintalaskelman mukaisesti hintatasolla 7/2020 (Haahtela indeksi 96,5).

Hankkeen laajuustiedot:

LAAJUUS	brm2	hum2	hym2
	28 905	25 667	11 217

Hankkeen kustannusarvio, alv 0 %

KUSTANNUKSET (0%)	€/brm2	€/hum2	€/hym2
74 804 000	2 579	2 914	6 668

Investoinnista syntyvänä pääomavuokrana sairaanhoitopiiri käyttää 6 %, mikä merkitsee vuodessa noin 4,5 miljoonan euron vuotuista kuluja, mikä vastaa 25 vuoden pitoaikaa runsaan 3 % korkokannalla. Rakennusinvestoinneista syntyvät vuotuiset poistot ovat 3 miljoonaa euroa vuodessa. Lisäksi hankkeeseen liittyvinä kustannuksina tulee huomioida kiinteiden sairaalalaitteiden kustannukset, joiden suuruudeksi on arvioitu 9,5 miljoonaa euroa, pohjautuen rakennusvaiheen 7 toteutuneeseen tasoon. T ja C osien purkukustannukseksi on arvioitu 0,6 miljoonaa euroa.

Hankkeen toteuttamisella arvioidaan saavutettavan noin 1,8-2,2 miljoonan euron vuotuiset säästöt henkilöstömenoissa, kun suunniteltua henkilökuntamäärää verrataan tilanteeseen, jossa hankkeen myötä mahdollistuvia tuottavuutta toimenpiteitä ei toteutettaisi, jolloin sairaansijamäärä olisi 26-29 paikkaa suurempi. Lisäksi hankkeen avulla saavutetaan logistisia kustannushyötyjä noin 0,2 miljoonalla eurolla vuodessa. Kokonaisuutena hankkeella voidaan siis selkeästi hillitä kustannusten nousua.

Lainsäädäntö

Laki kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta (548/2016) tuli voimaan 1.7.2016. Lakia on viimeksi muutettu 29.10.2020 (729/2020). Lain voimassaoloa on jatkettu 31.12.2025 saakka.

Lain 4 pykälän 1 momentin mukaan kunta tai kuntayhtymä ei saa tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksiin kohdistuvia investointeja koskevia sitoumuksia, joiden kokonaiskustannukset ylittävät viisi miljoonaa euroa. Saman pykälän 2 momentin mukaan kunta tai kuntayhtymä voi hakea poikkeuslupaa 1 momentissa tarkoitettua investointia koskevan sitoumuksen tekemiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää poikkeusluvan, jos investointi on palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen.

Ehdotus Puolletaan poikkeusluvan myöntämistä.

Perustelut Investointi on alueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen. Hankkeessa on huomioitu alueen väestökehitys ja palvelutarve. Hanke mahdollistaa toiminnan kehittämisen. Hankkeen avulla saadaan asianmukaiset tilat potilaille ja henkilöstölle.

